

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն

Ա. Ա. Բաղդասարյան
ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РФ
РОССИЙСКО-АРМЯНСКИЙ (СЛАВЯНСКИЙ) УНИВЕРСИТЕТ
ԻՐԱՎՈՒՆԵՐ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
«04» ԷՄԻՒԻՆԻ 2025 թ.

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ ի. գ. թ., Բաղդասարյան Գ. Ս.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ «Մեղադրանքի պաշտպանության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»

Մագիստրոս կրթական ծրագիր (հեռակա)՝ 042101.04.7

«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

Դասընթացի անոտացիան

Դասընթացը նպատակ ունի վերլուծել մեղադրանքի պաշտպանության մեխանիզմները ՀՀ քրեական դատավարության համակարգում: Ուսանողները կծանոթանան մեղադրանքի կառուցման, դրա իրավաչափ հիմնավորման, վիճարկման և պաշտպանության տեսական ու գործնական հիմնախնդիրներին: Դասընթացում ընդգրկված են ինչպես ներքին իրավունքի, այնպես էլ ՄԻԵԴ նախադեպերի համապատասխան դրվագներ:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Նպատակը՝

Ուսանողների իրավաբանական մտածողության ձևավորում՝ մեղադրանքի կառուցման և պաշտպանության գործիքների խորքային ընկալման հիման վրա:

Խնդիրները՝

1. Վերլուծել մեղադրանքի կառուցման փուլերը և դրանց իրավաչափությունը:
2. Բացահայտել դատախազության և նախաքննության մարմինների լիազորությունները:
3. Ուսումնասիրել մեղադրանքի և պաշտպանության հարաբերակցությունը:
4. Վերլուծել մեղադրանքի վերականգնման և փոփոխման հիմքերը:
5. Զարգացնել գործնական հմտություններ՝ առարկություններ ներկայացնելու և մեղադրանքին պատասխանելու հարցում:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Օբյեկտը՝ Քրեական դատավարությունում մեղադրանքի ձևակերպման, հիմնավորման, պահպանման և վիճարկման գործընթացը:

Առարկան՝ Մեղադրանքի պաշտպանության ինստիտուտը՝ որպես քրեական հետապնդման օրինականության և արդարացիության երաշխիք:

Դասընթացի մուտքային պահանջներ

Ուսանողները պետք է տիրապետեն քրեական դատավարության ընդհանուր հիմունքներին, մեղադրանքի կառուցման սկզբունքներին, նախաքննության փուլերին, կարողանան աշխատել գործերով և վերլուծել դատական որոշումները:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ

գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան

ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքներ`

1. Մեղադրանքի ֆոցյաբանական կառուցվածք
2. Դատախազության գործառույթները քրեական հետապնդման ընթացքում
3. Պաշտպանական դիրքորոշման իրավական հիմքերն ու մարտավարությունները

Հմտություններ`

• Գիտելիքի կիրառման հմտություններ`

1. Իրավաչափ առարկությունների ձևակերպում
2. Մեղադրանքի վիճարկման մեթոդների կիրառում

• Ընդհանրական իմացական հմտություններ`

1. Իրավական փաստարկում և քննադատական վերլուծություն
2. Իրավական դիրքորոշման կազմավորում և պաշտպանություն

Կարողունակություն (կոմպետենցիա)`

• Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն`

1. Իրավական դիրքորոշումների ինքնուրույն ձևակերպում
2. Վերլուծական և պատասխանատու որոշումների կայացում պրակտիկ հարցերում

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

- Դասախոսություններ (տեսություն)
- Մեմինարներ (գործնական վերլուծություն)
- Քեյս ստադի (գործերի ուսումնասիրություն)
- Դերային խաղեր (դատական վիճաբանություն)
- Ուսանողների էլոյթներ և առարկություններ

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «Հանցագործությունների որակավորման հիմնական կանոններն ու սկզբունքները (տեսության և պրակտիկայի խնդիրներ)» .. ակադեմիական կրեդիտ (108 ակադեմիական ժամ)

աշխատատարությամբ, որից 10 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար:

Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 1-ին ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	108
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	18
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	10
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	4
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	86
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	

1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգաթք)	ստուգաթք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Մեղադրանքի էությունը և դրա կառուցման իրավական հիմքերը	10		1
Թեմա 2. Մեղադրական եզրակացություն. կառուցվածք, պահանջներ և ձևակերպման խնդիրներ	10	1	1
Թեմա 3 Դատախազի դերը մեղադրանքի պահպանման և վերահսկման գործընթացում	10	1	1
Թեմա 4. Նախաքննության մարմինների և դատախազության գործառույթների բաշխում	10	1	1
Թեմա 5. Մեղադրանքի փոփոխման, լրացման և վերականգնման հիմնավորումը	10	1	1
Թեմա 6. Մեղադրանքի և պաշտպանական դիրքորոշման իրավական բախումները	10	1	1

Թեմա 7. <i>Դատական վիճաբանության փուլում մեղադրանքի պաշտպանությունը</i>	10	1	1
Թեմա 8. <i>ՄԻԵԴ նախադեպերի ազդեցությունը մեղադրանքի ձևակերպման վրա</i>	10	1	1
Թեմա 9. <i>Անօրինական մեղադրանքի հետևանքներն ու իրավական արձագանքը</i>	10	1	1
Թեմա 10. <i>Քննարկումներ և գործնական վարժություններ՝ ուսանողների մասնակցությամբ</i>	8		1
Ընդամենը	108	8	10

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը (մանրամասն)

Թեմա 1. *Մեղադրանքի ֆոջյաբանական էությունը և դրա կառուցման իրավական հիմքերը*

Բացատրվում է մեղադրանքի հասկացությունը, դրա տեղն ու նշանակությունը քրեական դատավարության համակարգում: Վերլուծվում են քրեական հետապնդման նպատակը, հանցանքի փաստական և իրավական կողմերի հիմնավորումը:

Թեմա 2. *Մեղադրական եզրակացություն. կառուցվածք, պահանջներ և ձևակերպման խնդիրներ*

Ուսումնասիրվում է մեղադրական եզրակացության իրավական կարգավորումը, դրա պարտադիր կառուցվածքային տարրերը, ձևակերպման ճշգրտությունը և իրավաչափության խնդիրները:

Թեմա 3. *Դատախազի դերը մեղադրանքի պահպանման և վերահսկման գործընթացում*

Քննարկվում են դատախազության լիազորությունները նախաքննության և դատական փուլերում, նրանց դերակատարությունը մեղադրանքի հաստատման, փոփոխման և վերականգնման գործընթացում:

Թեմա 4. *Նախաքննության մարմինների և դատախազության գործառույթների բաշխում*

Վերլուծվում է մարմինների համատեղ և տարանջատ պատասխանատվությունը մեղադրանքի ձևավորման փուլում: Ներկայացվում են կոնֆլիկտային իրավիճակներ և իրավասությունների սահմանագծման հիմնախնդիրներ:

Թեմա 5. *Մեղադրանքի փոփոխման, լրացման և վերականգնման հիմնավորումը*
Բացատրվում է մեղադրանքի վերանայման գործընթացը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում: Ուսումնասիրվում են վերականգնումից բխող սահմանափակումներն ու հետևանքները:

Թեմա 6. *Մեղադրանքի և պաշտպանական դիրքորոշման իրավական բախումները*
Դիտարկվում է, թե ինչպես է պաշտպանական կողմը հակազդում մեղադրանքի ձևակերպմանը, առարկություններ, այլընտրանքային մեկնաբանություններ, արդարացման հիմքեր:

Թեմա 7. *Դատական վիճաբանության փուլում մեղադրանքի պաշտպանությունը*
Մեղադրողի գործունեությունն անաչառության և հավասարակշռության սկզբունքների շրջանակում: Վիճաբանության կառուցվածք, ապացույցների ներկայացում և վերլուծություն:

Թեմա 8. *ՄԻԵԴ նախադեպերի ազդեցությունը մեղադրանքի ձևակերպման վրա*
Քննարկվում է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դերակատարությունը քրեական գործերում արդար դատաքննության ապահովման համատեքստում, օրինակ՝ «Լավ հրապարակված մեղադրանք», «հստակություն» և այլն:

Թեմա 9. *Անօրինական մեղադրանքի հետևանքներն ու իրավական արձագանքը*
Վերլուծվում են այն դեպքերը, երբ մեղադրանքը կազմված է խախտումներով՝ ապօրինի ապացույցների օգտագործում, իրավական որակման սխալ: Ներկայացվում են վերականգնման, կարճման կամ արդարացման եղանակները:

Թեմա 10. *Քննարկումներ և գործնական վարժություններ՝ ուսանողների մասնակցությամբ*

Ուսանողները կազմում են մեղադրական եզրակացություն ներկայացված գործի հիման վրա, մասնակցում դերային խաղերի, գնահատում իրավաչափությունը և առաջադրում դիրքորոշումներ: Դասընթացը եզրափակվում է ամփոփմամբ:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

Հիմնական գրականություն՝

1. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք
2. Ավետիսյան Գ. — «Քրեական դատավարություն», Երևան
3. Վարդանյան Ա. — «Մեղադրանքի համակարգը քրեական դատավարության մեջ», Երևան
4. Սահակյան Դ. — «Դատախազության դերը քրեական հետապնդման մեջ», 2021

Լրացուցիչ գրականություն`

1. ՄԻԵԴ որոշումներ` մեղադրանքի, արդար դատաքննության և 6-րդ հոդվածի կիրառմամբ
2. ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի որոշումներ` գործերով, որտեղ մեղադրանքի օրինականությունը վիճարկվել է
3. Իրավաբանական հոդվածներ և վերլուծություններ թեմայի վերաբերյալ